

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณสมบัติหรือสิ่งบ่งชี้ด้านภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน รวมทั้งคุณสมบัติสำคัญเพิ่มเติมสำหรับการเป็นอาจารย์ของเด็กพิเศษโดยเฉพาะ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ปกติและอาจารย์การศึกษาพิเศษ ฝ่ายมัธยมศึกษาของโรงเรียนจิตจรดดา จำนวน 60 คน สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นหญิงมากกว่าชาย อายุระหว่าง 22-30 ปี ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่สอนเฉพาะเด็กปกติและได้รับการสรรหาจากบุคคลภายในเป็นผู้แนะนำหรือฝากเข้า จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการสอนโดยตรง และมีประสบการณ์สอนระหว่าง 1-10 ปี ได้รับการพัฒนาจากโรงเรียนเพื่อให้สอนเด็กปกติและเด็กพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการฝึกอบรม สัมมนา และได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าภูมิหลังด้านการศึกษาและการหาความรู้เพิ่มเติมมีผลต่อการทำหน้าที่อาจารย์การศึกษาพิเศษในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ภูมิรู้ ภูมิฐาน ภูมิธรรม ตามคุณลักษณะของครูที่ดี และคุณสมบัติเพิ่มเติม คือ ช่างสังเกต มีเมตตา อดทน จิตใจดี ใจเย็น เสียสละ พร้อมเป็นผู้ให้ ให้เวลาแก่เด็กพิเศษได้เต็มที่ เข้าใจสภาวะธรรมชาติ พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กพิเศษอย่างแท้จริง มีใจรักในการสอนและช่วยเหลือเด็กพิเศษอย่างจริงจังและจริงใจโดยไม่หวังผลตอบแทน มุ่งมั่นทุ่มเท ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความรู้วิธีการสอนเทคนิคการสอนเพื่อให้เด็กอยากเรียนรู้และสนุกกับการเรียน มีบุคลิกภาพดี พูดจาไพเราะ มีวาทศิลป์โน้มน้าวใจเด็ก เป็นที่พึ่งทางใจของเด็ก รับฟังและแก้ปัญหาให้เด็ก ทำให้เด็กไว้วางใจ มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถประสานงานกับจิตแพทย์/นักจิตวิทยา รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองของเด็กได้ เพื่อให้เด็กพิเศษได้รับการดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปรากฏว่า เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประวัติการศึกษาด้านการศึกษาที่จบ ประสบการณ์ การสรรหา และวิธีแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษทั้งด้านภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน

ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่า สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบควรกระตุ้นและผลิตอาจารย์การศึกษาพิเศษ โดยเพิ่มสาขาการศึกษาพิเศษในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ จัดหลักสูตรระยะสั้นสำหรับอาจารย์ที่สอนเด็กพิเศษอยู่ แต่ไม่ได้จบด้านการสอนเด็ก

พิเศษโดยตรง กอปรกับโรงเรียนควรห่วงใยและเห็นความสำคัญของอาจารย์การศึกษาพิเศษอย่าง
จริงจัง นอกจากนี้ อาจารย์การศึกษาพิเศษควรมีใจรักในการสอนอย่างแท้จริง และพัฒนาการสอน
ของตนอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากคุณลักษณะด้านภูมิธรรมและภูมิฐานที่มีอยู่แล้ว

Abstract

The study on “Desirable Qualifications of Special Education Teachers” aims at studying the qualifications or indicators of knowledge, morality and respectability as well as additional qualifications specially needed for being a special education teacher. The instrument for data collection is questionnaire. The sampling group consist of 60 general and special education teachers of secondary education division, Chitrlada School.

The study finds that the sampling group are more females than males aged between 22-30. Most of them are teachers teaching ordinary students and are nominated or recommended by insiders, graduated with Bachelor’s Degree in direct teaching and have 1-10 years of teaching experience. They have been trained by Chitrlada School to efficiently teach ordinary and special students through training, seminars, and counseling with experienced teachers. However, the sampling group view that their educational background and supplementary knowledge-seeking effect their functioning as special education teachers only moderately.

The sampling group highly agree that desirable qualifications of special education teachers prioritized by their importance are knowledge, respectability and morality, while desirable additional qualifications are perceptiveness, endurance, benevolence, calmness, sacrifice, readiness to be giver, devotion of time for special students, understanding of nature, behavior, and development of special students, sincere love for teaching and helping special students without expecting any pay back, determination, dedication, courage to overcome obstacles, inspiring teaching techniques, good personality, sweet tongue, students’ spiritual supporter, listening and help solving students’ problems, good human relations, and capability to work with psychiatrists and psychologists as well as to be counselor of the students’ parents. Tests of relationship among variables reveal that gender, age, present position, educational background, experience, selection, and means of seeking additional

knowledge do not have any effect on desirable qualifications of special education teachers in all aspects namely knowledge, morality and respectability.

The study recommends that higher educational institutes and responsible agencies should stimulate the production of special education teachers by adding special education specialization in the Faculty of Education. The School should be seriously anxious about and recognize the importance of special education teachers. On the other hand, special education teachers should be really fond of teaching and continually develop teaching techniques besides morality and respectability which are already existed.